

Վերջնական լրամշակված կանոնադրությունների  
մշակման հանձնախմբի 18.04.2018թ-ի նիստում:

ՍԻՔԱՅԵԼ ԵՎ

ՍԿՐՈՒՅՑ ԵՎ ՊՈԾՈՂՅԱՆ

ՍԻՔԱՅԵԼ ԵՎ ՍԿՐՈՒՅՑ

ՍԻՔԱՅԵԼ ԵՎ

ԱՐԶԱԿ ԵՎ ՍԿՐՈՒՅՑ

ՍԿՐՈՒՅՑ ԵՎ ՊՈԾՈՂՅԱՆ

ՍԱՐԻ ՂԱԳԱՐՅԱՆ

Ս

ՍԻՔԱՅԵԼ ԵՎ ՍԿՐՈՒՅՑ  
ՍԻՔԱՅԵԼ ԵՎ ՍԿՐՈՒՅՑ ՍԻՔԱՅԵԼ ԵՎ ՍԿՐՈՒՅՑ  
ՍԻՔԱՅԵԼ ԵՎ ՍԿՐՈՒՅՑ  
ՍԻՔԱՅԵԼ ԵՎ ՍԿՐՈՒՅՑ

ՍԻՔԱՅԵԼ 1. ՍԻՔԱՅԵԼ ԵՎ ՍԿՐՈՒՅՑ

1.1. Հայաստանյայց Առաքելական Սուրբ Եկեղեցու Վերահայրց Թեմը (այսուհետև՝ Թեմ)  
Վրաստանի տարածքում գործող Հայաստանյայց Առաքելական Սուրբ Եկեղեցու  
(այսուհետև՝ Հայ Եկեղեցի) եկեղեցական համայնքների (այսուհետև՝ ծուխեր) և

կազմավորվող ծուխերի միությունն է՝ ընդ իշխանությամբ թեմակալ Առաջնորդի:

1.2. Թեմի ամբողջական և պաշտոնական անունն է՝ ՀԱՅԱՍՏԱՆԵԱՅՑ ԱՌԱՔԵԼԱԿԱՆ ՈՒՂԱՓԱՌ ՍՈՒՐԲ ԵԿԵՂԵՑՈՒ ՎՐԱՍՏԱՆԻ ՀԱՅՈՑ ԹԵՄ, կրճատ անվանումով՝ Վիրահայոց Թեմ:

1.3. Թեմի կենտրոնատեղին մայրաքաղաք Թբիլիսիի Սուրբ Գևորգ Եկեղեցին է (ք. Թբիլիսի 0105, Սամղեբրո փողոց No 5):

1.4. Թեմը անբաժան մասն է Հայ Եկեղեցու, որի հոգևոր կենտրոնն է Մայր Աթոռ Սուրբ Էջմիածինը (Հասցե՝ Մայր Աթոռ Սուրբ Էջմիածին, քղ. Վաղարշապատ, Հայաստանի Հանրապետություն, 1101):

1.5. Թեմը ղեկավարվում է համաձայն Վրաստանի օրենսդրության, Հայ Եկեղեցու կանոնների և Սրբազան Ավանդության, Ազգային Եկեղեցական Ժողովի, Եկեղեցական Ներկայացուցչական Ժողովի, Գերագույն Հոգևոր Խորհրդի որոշումների, Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսի հրահանգների և սույն կանոնադրությամբ:

1.6. Թեմական սույն կանոնադրության 1.4, 1.5 և 1.6 կետերը փոփոխության ենթակա չեն:

1.7. Թեմում նոր ծուխեր կարող են հիմնվել, վերակազմավորվել և լուծարվել միայն սույն կանոնադրության դրույթների համաձայն:

1.8. Թեմը տարեկան հատկացում է կատարում Մայր Աթոռ Սուրբ Էջմիածին, իր բյուջեի 4%-ի չափով, որպես «Լուսավորչի լուծա»՝ հիմք ընդունելով Ազգային Եկեղեցական Ժողովի՝ 20 հունիսի, 1945թ. 4-րդ նիստի որոշումը:

## ԲԱՅՈՑԻ ԿԱՆՈՆԱԿԱՆ ԴՐՈՒՄՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ

Թեմի նպատակն է՝

2.1. Ապահովել կրոնական պաշտամունքի և արարողությունների կատարումն իր իրավասության տակ գտնվող վարչական տարածքում՝ ընդ իշխանությամբ թեմակալ Առաջնորդի:

2.2. Իր հետևորդներին ուսուցանել Սուրբ Գիրքը, Հայ Եկեղեցու դավանանքը, խորհուրդներն ու ծեսը, Սրբազան Ավանդությունն ու պատմությունը, հայոց լեզուն, հայ ժողովրդի պատմությունն ու մշակույթը:

## ԲԱՅՈՑԻ ԿԱՆՈՆԱԿԱՆ ԴՐՈՒՄՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ

3. Թեմի կառավարումն իրականացնում են՝

- ա) Թեմակալ Առաջնորդը,
- բ) Թեմական Պատգամավորական Ժողովը,
- գ) Թեմական Խորհուրդը:

ՄԱՍԻՆ Բ. ՄԱՍԻՆ

#### ԲԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՍՈՑԻԱԼԻՍՏԻԿԱՆ ԴԵՄՈԿՐԱՏԻԿԱՆ ԴՐՈՒՄԻ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹՅԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆԻ ՎԵՐԱԿԱՆԱԿՈՒՄԻ ՄԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ 4. ԲԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՍՈՑԻԱԼԻՍՏԻԿԱՆ ԴԵՄՈԿՐԱՏԻԿԱՆ ԴՐՈՒՄԻ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹՅԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆԻ ՎԵՐԱԿԱՆԱԿՈՒՄԻ ՄԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ

- 4.1. Ծուխը Հայաստանյայց Առաքելական Ուղղափառ Սուրբ Եկեղեցու առնվազն 150 չափահաս (18 տարին լրացած) հավատացյալ տրատու անդամների միությունն է, որոնք բնակվում են միասնական վարչական տարածքում:
- 4.2. Ծուխն անբաժան մասն է Թեմի, որի հոգևոր կենտրոնն է Մայր Աթոռ Սուրբ Էջմիածինը (Հասցե՝ Մայր Աթոռ Սուրբ Էջմիածին, քղ. Վաղարշապատ, Հայաստանի Հանրապետություն, 1101):
- 4.3. Սույն կանոնադրության 4.2 և 4.3 հոդվածները փոփոխության ենթակա չեն:
- 4.4. Ծուխը իր սեփական եկամուտներից տարեկան հատկացում է կատարում Թեմին այն չափով և ժամկետներում, որոնք նախատեսված են Թեմական Պատգամավորական Ժողովի կողմից:

#### ԲԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՍՈՑԻԱԼԻՍՏԻԿԱՆ ԴԵՄՈԿՐԱՏԻԿԱՆ ԴՐՈՒՄԻ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹՅԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆԻ ՎԵՐԱԿԱՆԱԿՈՒՄԻ ՄԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ 5. ԲԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՍՈՑԻԱԼԻՍՏԻԿԱՆ ԴԵՄՈԿՐԱՏԻԿԱՆ ԴՐՈՒՄԻ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹՅԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆԻ ՎԵՐԱԿԱՆԱԿՈՒՄԻ ՄԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ

- 5.1. Ծուխին կարող են անդամակցել.
- ա) Հայաստանյայց Առաքելական Սուրբ Եկեղեցու ծեսով մկրտված և դրոշմված անձինք,
- բ) Քույր Եկեղեցիների (Արևելյան Ուղղափառ, Ուղղափառ և Կաթոլիկ Եկեղեցիների) ծեսով մկրտված և դրոշմված ծագումով հայ անձեր, ովքեր ընդունում են Հայաստանյայց Առաքելական Սուրբ Եկեղեցու դավանանքը, խորհուրդները, կանոնները և Սրբազան Ավանդությունը, ինչպես նաև հանձն են առնում իրենց պարտականությունները կատարել Ծուխի հանդեպ,
- գ) Հայ Եկեղեցու զավակների հետ ամուսնացած ծագումով ոչ հայ այն անձինք, ովքեր բավարարում են սույն հոդվածի ա. և բ. կետերից որևէ մեկով սահմանված պահանջները: Մնացյալ բոլոր դեպքերում ծագումով ոչ հայ այլադավանների անդամակցության վերջնական որոշումը պատկանում է Թեմակալ Առաջնորդին:
- 5.2. Անձի անդամությունը ծուխին դադարում է, երբ.
- ա) Կամովին հրաժարական է ներկայացնում,
- բ) Թեմական Խորհրդի որոշմամբ և Առաջնորդի վավերացմամբ զրկվում է Եկեղեցական հաղորդությունից՝ Հայաստանյայց Առաքելական Ուղղափառ Սուրբ Եկեղեցու կանոնների դեմ գործելու դեպքում,
- գ) Հեռացվում է Ծուխի ընդհանուր անդամական Ժողովի 2/3-ի որոշումով,
- դ) Փոխում է մշտական բնակության վայրը:



Թեմակալ Առաջնորդի ներկայության պարագային նախագահությունը փոխանցվում է վերջինիս:

8.5. Մասնակցում է քվեարկությանը միայն ձայների հավասարության պարագային և իր քվեն վճռական է:

8.6. Խրախուսում է սարկավագներին և դպիրներին իրենց պաշտոնավարության մեջ և Ծխական Խորհրդի հետ խորհրդակցելուց հետո, իր իրավասության շրջանակներում, որոշումներ է կայացնում կրոնական, ծխական և կարգապահական ոլորտների հետ կապված խնդիրների առնչությամբ:

8.7. Կրոնական և քաղաքացիական իշխանությունների առջև կրոնական միջոցառումների ժամանակ ներկայացնում է Ծուխը:

ՄԱՍՆԱԿՆԵՐԸ ԵՎ ԴՐԱՆԵՐԸ

## ԳԼՈՒԽ 9. ԾԽԱԿԱՆ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԺՈՂՈՎԻՆ

9.1. Ծխական ընդհանուր ժողովը Ծուխի բարձրագույն մարմինն է:

9.2. Ծխական ընդհանուր ժողովի նախագահողը Ծուխի հոգևոր հովիվն է:

9.3. Ծխական ընդհանուր ժողովին անդամակցում են.

ա) Ծուխի մեջ ծառայող օծյալ եկեղեցականները,

բ) Ծուխի վարչական տարածքում բնակվող, 18 տարին լրացած այն անդամները, ովքեր չեն պատկանում Հայաստանյայց Առաքելական Ուղղափառ Սուրբ Եկեղեցու թեմական մեկ այլ ծուխի, գրանցված են գրանցման մատյանում, բավարարում են այն պահանջները, որոնք նախատեսված են 4.1. և 5.1. հոդվածներում և վճարում են անդամավճար՝ ԹՊԺ-ի կողմից հաստատված կարգով, չափով և ձևով: Այս անդամները մասնակցում են Ծխական ընդհանուր ժողովին, կարող են ընտրել և ընտրվել Ծուխի կառավարման մարմիններում Ծխական ընդհանուր ժողովի որոշմամբ ԹՊԺ-ում ներկայացնել Ծուխը, ընտրել և ընտրվել Թեմական կառույցներում,, եթե լրացել է անդամության մեկ տարին:

9.4. Ծխական ընդհանուր ժողովին կարող են ներկա գտնվել նաև Ծուխի այլ անդամներ, որոնք բավարարում են 5.1. հոդվածի պահանջները, սակայն առանց ձայնի, քվեարկելու և ընտրելու ու ընտրվելու իրավունքի:

## ԳԼՈՒԽ 10. ԾԽԱԿԱՆ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԺՈՂՈՎԻՆԻ ԿԱՐԳԵԿԱՆ

10.1. Ծխական ընդհանուր ժողովի տարեկան հերթական գումարման հրավերը օրակարգի

հետ, Հոգևոր Հովվի և Ծխ-ի ատենապետի ստորագրությամբ հայտարարվում է գումարումից առնվազն մեկ ամիս առաջ՝ տեղադրելով այն առնվազն մեկ տեղական էլ. օրաթերթում, կայքում և եկեղեցում, բոլորին տեսանելի ու հասանելի վայրում: Ծխական ընդհանուր ժողովի օրակարգը կազմվում է Ծխ-ի կողմից: Ժողովի ընթացքում օրակարգին նոր հարցեր ավելացվում են Ծխական ընդհանուր ժողովի պարզ մեծամասնությամբ:

10.2. Ծխ-ում, Վերստուգիչ հանձնաժողովում, այլև Ծխական ընդհանուր ժողովի կողմից ստեղծված ղեկավար պաշտոններում ընտրելու և ընտրվելու իրավունք ունեն այն տրատու անդամները, ովքեր առնվազն մեկ տարի վճարել են անդամատուրքը: Որպես անդամակցության սկիզբ նկատվում է անդամատուրքի վճարման թվականը:

10.3. Ծխական ընդհանուր ժողովի յուրաքանչյուր գումարման ժամանակ պատրաստվում է անդամների ցուցակ, ովքեր համապատասխանում են 9.3 հոդվածի պայմաններին:

Ներկաների պարզ մեծամասնությամբ ընտրվում է ժողովի դիվան՝ կազմված ատենապետից, փոխատենապետից և քարտուղարից՝ հայերեն և վրացերեն լեզուներով արձանագրությունները գրառելու համար:

10.4. Յուրաքանչյուր անդամ ունի մեկ ձայն: Հնարավոր չէ լիազորագրով քվեի փոխանցումը այլ անձի:

10.5. Ծխական ընդհանուր ժողովը գումարվում է տարին մեկ անգամ՝ առաջին եռամսյակին:

10.6. Ժողովը վավերական է, երբ ներկա են անդամների կեսից ավելին: Որոշումները կայացվում են ներկաների պարզ մեծամասնությամբ:

10.7. Եթե առաջին հրավերով չի գոյանում ժողովի վավերականության անհրաժեշտ օրինաթիվը (քվորում), նոր ժողով է հրավիրվում մեկ ամսվա ընթացքում: Ժողովի վավերականության համար անհրաժեշտ օրինաթիվը այդ պարագային համարվում է ժողովի անդամների 2/5-ը: Որոշումները կայացվում են ներկաների 2/3-ի մեծամասնությամբ:

10.8. Անհրաժեշտության պարագային կարող է գումարվել արտահերթ ժողով թեմակալ առաջնորդի տնօրինությամբ, Ծխական Խորհրդի կողմից՝ համաձայնեցված առաջնորդի հետ, Ծխական ընդհանուր ժողովի անդամների 1/3-ի պահանջով:

10.9. Արտահերթ գումարման մասին անդամներին տեղեկացվում է գրավոր նվազագույնը տասնհինգ օր առաջ կամ մեկ ամիս առաջ հայտարարություն տեղադրելով առնվազն մեկ տեղական էլ. օրաթերթում, կայքում և եկեղեցում, բոլորին տեսանելի ու հասանելի վայրում:

10.10. Ծխական ընդհանուր ժողովի արտահերթ գումարումները վավերական են համարվում, երբ ներկա է անդամների 2/3-ը: Որոշումները կայացվում են ներկա անդամների ձայների 2/3-ի մեծամասնությամբ:

10.11. Ծխական ընդհանուր ժողովի նիստերի ատենագրություններն արձանագրվում են թվագրված և կնքված տոմարի մեջ ատենապետի և ատենադարի կողմից՝ Ծխական Ընդհանուր ժողովի, Հոգևոր Հովվի և Թեմակալ Առաջնորդի կողմից վավերացվելուց հետո:

## 11. ԾԽԱԿԱՆ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԺՊՈՂՎԻ

Ծխական ընդհանուր ժողովը.

11.1. Իր անդամներից ընտրում է 5, 7 կամ 9 անձից բաղկացած Ծխ՝ համաձայն Ծխական ընդհանուր ժողովի որոշման և առավելագույնս 3 անձնափոխանորդների

պաշտոնավարության 4 տարի ժամկետով՝ փակ քվեարկությամբ: Ծխական ընդհանուր ժողովը ընտրում է այլ օգնական խորհուրդներ և հանձնախմբեր, և ընտրությունների արդյունքները ներկայացնում է Թեմակալ Առաջնորդին՝ առ ի վավերացումն: Ընտրությունները վավերացվում են Առաջնորդի կողմից, որից հետո համապատասխան ընթացակարգով կատարվում է նորընտիր Ծխ-ի կազմի գրանցումը:

11.2. Պաշտոնավարության 4 տարի ժամկետով Իր անդամների միջից ընտրում է երեք հոգուց բաղկացած Վերստուգիչ հանձնաժողով, որը քննում է ծուխի տարեկան ֆինանսա-տնտեսական գործունեությունը և իր տեղեկագիրը հանձնում Ծխական ընդհանուր ժողովին: Ծխ-ի անդամները չեն կարող անդամակցել այս հանձնախմբին:

11.3. Ի գիտություն է ընդունում Հոգևոր հովվի տարեկան տեղեկագիրը:

11.4. Հաստատում է Ծխ-ի ներկայացրած տարեկան տեղեկագիրը և հաշվետվությունները, Վերստուգիչ հանձնաժողովի տեղեկագիրը, ի պահանջել հարկին՝ նաև ֆինանսական արտաքին հաշվեքննիչ կազմակերպության տեղեկագիրն ունենալուց հետո:

11.5. Հաստատում է Ծխ-ի ներկայացրած տարեկան ծրագիրը և նախահաշիվը:

11.6. Ընտրում է ծուխի պատգամավորներ, ովքեր պետք է մասնակցեն ԹՊԺ-ին:

11.7. Անհրաժեշտության դեպքում իր անդամներից ընտրում է Հոգևոր հովվի և Ծխ-ի անդամների գործունեությունը գնահատող ժամանակավոր հանձնաժողով: Հանձնաժողովի կատարած ստուգումների արդյունքներն ուղարկվում են Թեմակալ Առաջնորդին և Թխ-ին՝ առ ի տնօրինություն:

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԱՐԴԱՐԱԴԱՐԱՆԻ ԱՊԵՏԱԿԱՆ ԿԱԶՄԻ  
 ԲԱՅՈՒՆ 12. ԾԱԽԱԿԱՆ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԺՈՂՈՎԻ ԿՈՂՄԻՑ

12.1. Ծուխի գործադիր մարմինը Ծխ-ն է՝ Հոգևոր հովվի նախագահությամբ: Հոգևոր հովիվը և Ծխ-ի ատենապետը ներկայացնում են ծուխը, առ որ անկ է:

12.2. Ծխ-ը բաղկացած է Ծխական ընդհանուր ժողովի կողմից 4 տարի ժամկետով ընտրված 5, 7 կամ 9 անձերից:

12.3. Ծխ-ի անդամները պատվավոր և չվճարվող պաշտոնատարներ են:

12.4. Իր անդամիկ նիստում Ծխ-ն ընտրում է իր դիվանը 4 տարվա համար՝ բաղկացած ատենապետից, փոխատենապետից, ատենադպրից: Դիվանի ընտրությունները վավերացվում են Թեմակալ Առաջնորդի կողմից:

12.5. Ատենապետը վարում է Ծխ-ի նիստերը, ներկայացնում է ծուխը քաղաքացիական ատյանների առջև: Ժողովները գումարվում են Ծխ-ի գրասենյակում:

12.6. Ծխ-ը գործադրում է Ծխական ընդհանուր ժողովի և Թեմակալ Առաջնորդի ու Թխ-ի հրահանգներն ու որոշումները:

12.7. Փոխատենապետը ատենապետի բացակայության պարագային փոխարինում է վերջինիս:

12.8. Ատենադպիրը կազմում է Ծխ-ի ժողովների ատենագրությունները հայերեն և վրացերեն լեզուներով:

12.9. Ծխ-ը ժողով է գումարում առնվազն ամիսը մեկ անգամ Հոգևոր Հովվի և Ծխ-ի ատենապետի հրավերով:

12.10. ԾԽ-ի որևէ անդամի հրաժարելու, մահվան կամ մարմնական տևական տկարության պարագային, վերջինիս փոխարինում է վերջին ընտրությանը առավելագույն քվե ստացած հաջորդ թեկնածուն:

12.11. ԾԽ-ի որևէ անդամ, որ առանց հիմնավոր պատճառի հաջորդաբար բացակայում է երեք ժողովներից, Ծխական Խորհրդի ժողովում կայացված որոշմամբ նկատվում է հրաժարված և փոխարինվում է անձնափոխանորդով: Որոշումը գործի է դրվում Թեմակալ Առաջնորդի վավերացումը ստանալուց հետո, որին հետևում է համապատասխան կարգով վերագրանցում:

12.12. ԾԽ-ի կամ նրա առանձին անդամների լիազորությունները դադարում են, եթե՝  
ա) Ընտրված անդամների 50 տոկոսից ավելին դադարում են գործելուց կամ համալրվում են անձնափոխանորդներով,

բ) Ծխական Խորհուրդի անդամները գործում են Թեմի կանոնադրությանը հակառակ և դա հաստատագրված է ըստ 11.8. հոդվածի՝ հանձնաժողովի կողմից: Այս դեպքում Թեմակալ Առաջնորդը և Թեմական Խորհուրդը կարող են հետ կանչել Ծխական Խորհրդի տվյալ անդամին և նրան փոխարինել անձնափոխանորդով կամ լուծարել Ծխական Խորհուրդը և նոր ընտրություններ նշանակել:

գ) Ամբողջ Ծխական Խորհուրդը հրաժարական ներկայացնի:

12.13. ԾԽ-ի ժողովները վավերական են, երբ ներկա են անդամների մեծամասնությունը: Որոշումները կայացվում են պարզ մեծամասնությամբ: Ձայների հավասարության դեպքում Հոգևոր հովիվը մասնակցում է քվեարկությանը և իր քվեն վճռական է: ԾԽ-ի որևէ անդամ կարող է հեռացվել միայն ներկաների 2/3-ի որոշումով: ԾԽ-ի անդամի հեռացման որոշումը վավերական է համարվում, երբ հաստատվում է Թեմակալ Առաջնորդի և ԹԽ-ի կողմից:

12.14. Ժողովների ատենագրություններն արձանագրվում են թվագրված և կնքված տոմարի մեջ Հոգևոր հովիվի, ատենապետի և ատենադպրի կողմից:

### 13. ԾԽ-ի Ծառայությունները

Ծխական Խորհուրդը.

13.1. Կառավարում է Ծուխի գործերն ու տնօրինում կալվածքները և Ծուխի անունից կնքում պայմանագրեր:

13.2. Հետևում է ծուխից ներս Հայաստանյայց Առաքելական Ուղղափառ Սուրբ Եկեղեցու դավանանքի, կանոնների և Սրբազան Ավանդության պահպանմանը:

13.3. Հետևում է Ծուխի ծրագրային նպատակների գործադրությանը և զբաղվում Ծուխի հոգևոր, կրոնական և վարչական կյանքին վերաբերող բոլոր հարցերով:

13.4. Հոգևոր հովիվի հետ գործադրում է Ծխական ընդհանուր ժողովի որոշումները և Թեմակալ Առաջնորդի ու Թեմական Խորհրդի հանձնարարությունները:

13.5. Թեմակալ Առաջնորդին և ԹԽ-ին է փոխանցում իր տարեկան տեղեկագիրը՝ այդ թվում ֆինանսատնտեսական:

13.6. Իրավասու է նշանակելու կամ ներգրավելու Ծուխի ծրագրերի և որոշումների, ինչպես նաև ԹՊԺ-ի որոշումների իրագործման համար անհրաժեշտ որևէ մասնագիտական հանձնախումբ:

13.7. Կազմում է Ծխական ընդհանուր ժողովի օրակարգը, պատրաստում և Ծխական ընդհանուր ժողովի հաստատմանն է ներկայացնում տարեկան ծրագիրը և նախահաշիվը, ինչպես նաև անցյալ տարեշրջանի ֆինանսատնտեսական հաշվետվությունը:

### 13.8. Պարտավորվում է.

ա) Հաշվառված ընդունել, պահպանել, ինչպես նաև կառավարել Ծխում Հայաստանյայց Առաքելական Ուղղափառ Սուրբ Եկեղեցու շարժական և անշարժ գույքը, ինչպես նաև բոլոր մատյանները, փաստաթղթերը, գրանցման մատյանները, արխիվը և արժեքավոր իրերը:

բ) Ընդունել, կառավարել և ընդլայնել Եկեղեցու օգտին տրված նվիրատվություններն ու կտակները:

գ) Հոգ տանել բոլոր անհրաժեշտ ծախսերի և պետքերի համար, որոնք կապված են Ծխում Հայաստանյայց Առաքելական Ուղղափառ Սուրբ Եկեղեցու նպատակների իրագործման և բնականոն գործունեության հետ:

դ) Համագործակցել բոլոր հանձնաժողովների հետ, որոնք նշանակված են Թեմակալ Առաջնորդի, ԹԽ-ի և ԹԴԺ-ի կողմից:

13.9. Նշանակում և ազատում է ծուխի ծառայողներին ու գործավորներին, կնքում նրանց հետ աշխատանքային պայմանագրեր:

13.10. Ապահովում է Ծուխի բյուջեն:

13.11. Իրավասու է ընդունել ԾԽ-ի ենթակայության տակ գործող կառույցների հաշվետվություններն ու գործունեության ծրագրերը:

00000 0.00000 0000000000 00 0000000000 0000000000

**14.**

14. Ծուխի նյութական միջոցների գուանում են.

ա) Մոնավաճառությունից և խորհրդակատարություններից,

բ) Տարեկան անդամապճարներից,

գ) Ծուխի դրամագլխի և սեփականության եկամուտներից,

դ) Դրամահավաքից, բաժանորդագրությունից, վաճառքից և այլ հասույթներից,

Ե) Նվիրատվություններից և կտակներից:

**15.**

15. Ծուխի անշարժ գույքը կարող է վարձակալության տրվել Ծխական ընդհանուր ժողովին

ներկա անդամների 2/3-ի մեծամասնության որոշումով՝ համաձայնությամբ թեմակալ առաջնորդի: Օտարվել կամ գրավ դրվել կարող է հոգված 28-ի տրամադրությունների համաձայն:

ՄԱՍԻՍ Բ. ՄԱՍԻՍԻԱՆ ԳԵՂԱՐՈՒԹՅԱՆ

ՄԱՍԻՍԻ 16.

16.1. Ծուխը կարող է լուծարվել Ծխական ընդհանուր ժողովի անդամների 2/3-ի որոշումով, որը ներկայացվում է թեմակալ Առաջնորդին և թխ-ին՝ առ ի վավերացումն:

16.2. Ծուխը լուծարվում է անդամների ոչ բավարար քանակի առկայության ժամանակ, որը նախատեսված է 4.1. հոդվածով:

16.3. Լուծարման պարագային Ծուխի սեփականությունն անցնում է թեմին: Լուծարված Ծուխի կալվածքները և իրերը թեմական Խորհրդի և թեմակալ Առաջնորդի որոշմամբ կարող են տրամադրվել մեկ այլ Ծուխի:

ՄԱՍԻՍ Բ. ՄԱՍԻՍԻԱՆ ԳԵՂԱՐՈՒԹՅԱՆ

ՄԱՍԻՍԻ 17. ՄԱՍԻՍԻԱՆ Բ ՄԱՍԻՍԻԱՆԻ ԳԵՂԱՐՈՒԹՅԱՆ

17.1. Թեմակալ Առաջնորդը Քրիստոսի Սուրբ Եկեղեցու Սրբազան Ավանդության և Եկեղեցական կանոնների համաձայն նվիրապետական աստիճանով եպիսկոպոս է:

17.2. Թեմակալ առաջնորդը նշանակվում և ազատվում է Ծայրագույն Պատրիարք և Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսի հրամանով, համաձայն Հայ Եկեղեցու կանոնների և Սրբազան Ավանդության: Թեմակալ առաջնորդը նշանակվում է Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսի իրավասության ներքո ծառայող առնվազն 35 տարեկան կուսակրոն քահանաներից, առանց ծառայության վերջնաժամկետի նշման:

17.3. Առաջնորդի պաշտոնավարության շրջանը անժամկետ է:

17.4. Առաջնորդի պաշտոնավարության վերջնաժամկետը 70 տարեկանն է: Թեմական Պատգամավորական ժողովի խնդրանքով՝ Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսի տնօրինությամբ նրա պաշտոնավարությունը կարող է երկարաձգվել:

17.5. Թեմակալ Առաջնորդի պաշտոնավարությունը կարող է դադարեցվել՝

ա) Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսի տնօրինությամբ,

բ) Առաջնորդի գրավոր հրաժարականի դեպքում,

գ) Լուրջ մեղադրանքի հաստատման պարագային՝ հետևյալ ընթացակարգով.



- 18.5. Պարբերաբար այցելում է թեմի եկեղեցիները և համայնքները: Քննում է հոգևորականների և համայնքի անդամների դեմ եղած ամբաստանությունները և պատշաճ տնօրինություններ կատարում:
- 18.6. Տարին առնվազն մեկ անգամ հրավիրում է թեմի հոգևորականաց ժողով:
- 18.7. Անհրաժեշտության դեպքում կազմակերպում է նոր ծուխեր:
- 18.8. Ներկայացնում է թեմը պետական իշխանությունների առջև:
- 18.9. Կարող է ունենալ իր անունով կնիք՝ ներեկեղեցական գործածության համար:

## ԲԱՆԻՍԻ Ս. ԹԵՄԱԿԱՆ ԵՐԱՐԱՆԻ ԿԱՌԱՐԱԿՈՒՄԸ

### ԲԱՆԻՍԻ 19. ԹԵՄԱԿԱՆ ԵՐԱՐԱՆԻ ԿԱՌԱՐԱԿՈՒՄԸ

- 19.1 ԹՊԺ-ը թեմի բարձրագույն մարմինն է:
- 19.2. ԹՊԺ-ն առանց քննարկման ի գործադրություն է ընդունում եկեղեցական ժողովական բարձրագույն մարմինների՝ Ազգային-եկեղեցական ժողովի, Եպիսկոպոսաց ժողովի, Եկեղեցական-ներկայացուցչական ժողովի, Գերագույն Հոգևոր Խորհրդի որոշումները:
- 19.3. ԹՊԺ գումարվում է տարին առնվազն մեկ անգամ՝ Թեմակալ Առաջնորդի և Թեմական Խորհրդի ատենապետի հրավերով: Ժողովի վայրը և թվականը որոշվում է Թեմական Խորհրդի կողմից:
- 19.4. Թեմի Առաջնորդը ի պաշտոնէ ԹՊԺ-ի Նախագահն է:
- 19.5. ԹՊԺ-ին անդամակցում են՝
- ա) Թեմի վարչական տարածքում գործող հոգևոր հովիվները,
  - բ) Թեմի վարչական տարածքում գործող վանահայրերը,
  - գ) Թեմական Խորհրդի անդամները,
  - դ) Ծխական Խորհուրդի ատենապետերը,
  - ե) Ծուխերից ընտրված պատգամավորները:
- 19.6. Ծուխերի պատգամավորները ընտրվում են 4 տարվա համար՝ Ծխական Ընդհանուր ժողովների կողմից:
- 19.7. Թեմական պատգամավորական առաջին ժողովի պատգամավորների ընտրության կարգը և թվաքանակը սահմանվում է հիմնադիր ժողովի՝ առաջնորդի պաշտոնը զբաղեցնող եկեղեցականի, թեմի օծյալ մյուս եկեղեցականների և ծխական Խորհուրդների անդամների ժողովում, իսկ այնուհետև պատգամավորների ընտրության կարգը և թվաքանակը սահմանում է ԹՊԺ-ը:
- 19.8. ԹՊԺ-ն իր անդրանիկ նիստում ընտրում է իր Դիվանը՝ ձայների պարզ մեծամասնությամբ հետևյալ կազմով.
- ա) Ատենապետ,
  - բ) Փոխատենապետ,
  - գ) Երկու Ատենադպիր (հայերենի և վրացերենի գրագրության համար):
- 19.9. Յուրաքանչյուր պատգամավոր ունի մեկ քվեի իրավունք, որը փոխանցելի չէ և անձամբ պետք է տրվի:
- 19.10. Պատգամավորի հիվանդության, մահվան կամ ոչ հարգելի երկու բացակայության պարագային նրա տեղը գրավում է տվյալ Ծուխի ընտրության ընթացքում հաջորդ









25. Ընտրողական հանձնախմբի լիազորությունները սահմանվում են ԹՊԺ-ի կողմից:

26. Առաջնորդարանի կազմակերպությունը նշանակվում և ազատվում է Առաջնորդի կողմից՝

26.1. Թեմի վարչական գործունեությունն իրագործվում է առաջնորդի և նրա ղեկավարությամբ գործող առաջնորդարանի կողմից:

26.2. Առաջնորդարանի պաշտոնեությունը նշանակվում և ազատվում է Առաջնորդի կողմից՝ խորհրդակցելով ԹԽ-ի հետ:

27. Թեմի հասույթները գոյանում են.

28. Թեմի անշարժ գույքը կարող է օտարվել կամ գրավ դրվել ԹՊԺ-ի որոշմամբ՝ նախապես

27. Թեմի հասույթները գոյանում են.

- ա) Ծուխերի տուրքերից,
- բ) Նվիրատվություններից,
- գ) Կտակներից,
- դ) Տնտեսական գործունեությունից,
- ե) Հիմնադրամներից,
- զ) Սուբսիդավորման միջոցներից և այլն:

28. Թեմի անշարժ գույքը կարող է օտարվել կամ գրավ դրվել ԹՊԺ-ի որոշմամբ՝ նախապես

28. Թեմի անշարժ գույքը կարող է օտարվել կամ գրավ դրվել ԹՊԺ-ի որոշմամբ՝ նախապես համաձայնեցնելով Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսի հետ: Առանց այդ համաձայնության վճիռը համարվում է անվավեր:

ՈՒՆԵՆԱՅԻՆ ԴԱՏԱՎՈՐՈՒԹՅԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆ

ՈՒՆԵՆԱՅԻՆ ԴԱՏԱՎՈՐՈՒԹՅԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆԻ ԿԱՆՈՆԱԴՐՈՒԹՅԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆ

29.1. Թեմական կանոնադրության մեջ փոփոխությունները ընդունվում և հաստատվում են ԹՊԺ-ի կողմից 2/3-ի քվեարկությամբ (բացառությամբ 1.4, 1.5, 1.6 և 4.2, 4.3 հոդվածների), որոնք կանոնական ուժ են ստանում Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսի կողմից հաստատվելուց հետո:

29.2. Առաջարկված փոփոխությունները ԹԽ-ի կողմից քննարկվելուց, վերջնական բանաձևում ստանալուց և 2/3-ի մեծամասնությամբ քվեարկվելուց հետո, ԹՊԺ-ի գումարումից առնվազն երեք ամիս առաջ ուղարկվում են ԹՊԺ-ի անդամներին:

29.3. Կանոնադրական փոփոխությունները ի գործ են Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսի վավերացումից և այնուհետև տեղական իշխանության պատկան մարմինների մոտ վերագրանցումից հետո:

29.4. Բոլոր պարագաներում առաջնային է համարվում ներկա կանոնադրության հայերեն բնագրին համարժեքորեն վրացերեն թարգմանությունը՝ հաստատված Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսի կողմից:

ՈՒՆԵՆԱՅԻՆ ԴԱՏԱՎՈՐՈՒԹՅԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆԻ ԿԱՆՈՆԱԴՐՈՒԹՅԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆ

30.1. Թեմի բաժանումը, միացումը այլ թեմերի հետ կամ լուծարումը իրականացվում է Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսի կողմից:

30.2. Թեմը կարող է լուծարվել ԹՊԺ-ի որոշումով: ԹՊԺ-ի սույն որոշումը ենթակա է Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսի վավերացմանը:

30.3. Թեմի լուծարման մասին հրապարակումը կատարվում է Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսի տնօրինությամբ:

30.4. Թեմի լուծարման դեպքում իրավահաջորդ կարող է լինել Վրաստանում գրանցված իրավական անձի կարգավիճակ ունեցող այլ կազմակերպություն, որը հիմնադրված է Մայր Աթոռ Սուրբ Էջմիածնի կողմից:

ՈՒՆԵՆԱՅԻՆ ԴԱՏԱՎՈՐՈՒԹՅԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆ

31. Սույն կանոնադրության ընդունումից հետո բոլոր Ծխական Խորհուրդներն ու Թեմական Խորհուրդը, որոնք ընտրվել են նախորդ կանոնադրության պահանջների համաձայն, պահպանում են իրավասությունները մինչև սահմանված ժամկետների ավարտը:

